

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

«Επείγουσες ρυθμίσεις για την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και άλλες διατάξεις».

Εισαγωγικά

Η τροποποίηση της νομοθεσίας αναφορικά με τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και τις δηλώσεις οικονομικών συμφερόντων αποσκοπεί:

α) στη βελτίωση του προσδιορισμού των κατηγοριών των υπόχρεων σε δήλωση περιουσιακής κατάσταση προσώπων, με σκοπό την προσαρμογή αυτών στις νεότερες νομοθετικές και διοικητικές εξελίξεις,

β) στην εξειδίκευση του τρόπου και του περιεχομένου του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Επίσης αντιμετωπίζονται ζητήματα που άπτονται των υποκειμενικών και των χρονικών ορίων του ελέγχου αυτών.

γ) στην προσαρμογή του ελεγκτικού πεδίου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης στο σύγχρονο οικογενειακό (εν ευρεία έννοια) δίκαιο,

δ) στην ολοκλήρωση των σχετικών πληροφοριακών συστημάτων και στην πλήρη εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της σύγχρονης τεχνολογίας για την κατάρτιση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και των δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων,

ε) στην αναμόρφωση του πεδίου της αρμοδιότητας των ελεγκτικών οργάνων, λαμβάνοντας ιδιαίτερη μέριμνα για τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών. Ταυτόχρονα, τροποποιούνται συγκεκριμένες ρυθμίσεις πλαισίου για ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, ενώ λαμβάνεται μέριμνα για την βελτίωση ρυθμίσεων σε περιπτώσεις που υπόχρεοι, με βάση το ισχύον δίκαιο,

υποχρεούνται να δηλώσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία σε περισσότερα του ενός ελεγκτικά σώματα,

στ) στην περαιτέρω ενδυνάμωση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 (Α' 309), με αύξηση των μελών της από 9 σε 11 και κατοχύρωση ότι η πλειοψηφία της θα απαρτίζεται από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς,

ζ) στη βελτίωση του προσδιορισμού των συνεπειών της υποβολής εκπρόθεσμης δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, αλλά και στη βελτιωμένη αποτύπωση των διακεκριμένων υπαλλαγών τέλεσης των εγκλημάτων μη υποβολής ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης,

η) στην παροχή εύλογης προθεσμίας, προκειμένου τα ελεγκτικά όργανα και οι συναρμόδιοι φορείς να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του νέου νόμου, και

θ) στην ένταξη των δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων που καθιερώθηκαν με το άρθρο 229 του ν. 4281/2014 (Α' 160) στο σώμα του ν. 3213/2003.

Επί των άρθρων

Άρθρο 1

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΣχΝ τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 3213/2003. Συγκεκριμένα, με τις παρ. 1 έως 12 του άρθρου 1 του ΣχΝ, προτείνονται μεταβολές στις κατηγορίες υπόχρεων σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, άρα μεταβολές της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003. Σε αυτές τις μεταβολές περιλαμβάνεται και η οριζόντια μεταβολή της παρ. 1 του ΣχΝ. Με τις παρ. 13 έως 17 του άρθρου 1 ΣχΝ, επέρχονται αλλαγές στις λοιπές παραγράφους του ίδιου άρθρου.

Με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ΣχΝ τροποποιείται η αρχική φράση της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2013 και εισάγεται ρητή πλέον πρόβλεψη

σχετικά με την υποχρέωση για δήλωση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3719/2008 (Α' 241) και του ν. 4356/2015 (Α' 181) με υπόχρεους σε δήλωση. Αίρεται, με αυτό τον τρόπο, κάθε αμφιβολία σχετικά με την εξομοίωση των συζύγων των υπόχρεων και των συμβιούντων με αυτούς, αναφορικά με την ανωτέρω υποχρέωση.

Με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ΣχΝ καθορίζεται ειδικότερα ως προς τις σχολικές επιτροπές των Δήμων, οι οποίες αποτελούν δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ότι δήλωση περιουσιακής κατάστασης υποβάλλουν μόνο οι Πρόεδροι και οι διαχειριστές των τραπεζικών λογαριασμών αυτών. Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποτρέπεται η περιττή επιβάρυνση γονέων και κηδεμόνων, αλλά και μαθητών που συμμετέχουν στις σχολικές επιτροπές χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στην οικονομική διαχείριση αυτών.

Με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ΣχΝ τροποποιείται η περίπτ. ι' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 και προστίθενται οι Γενικοί Διευθυντές όλων των Υπουργείων στους υπόχρεους σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης καλύπτοντας έτσι σχετικό νομοθετικό κενό. Η ρύθμιση βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τις πρόσφατες αλλαγές αναφορικά με τον τρόπο επιλογής των προσώπων αυτών.

Με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ΣχΝ καλύπτονται κενά της περίπτωσης ια' της παρ. 1 του ν. 3213/2003. Σημειώνεται ότι με την τροποποίηση του β' εδαφίου της ως άνω περίπτ. ια' δεν γίνεται ρητή αναφορά μόνο σε διαγωνισμούς έργων που διέπονται ειδικά από τις διατάξεις του ν. 1418/1984 (Α' 23) και του π.δ. 609/1985 (Α' 223), αλλά καθιερώνεται υποχρέωση σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης για όλα τα μέλη των επιτροπών διαγωνισμών που αναφέρονται στο α' εδάφιο της διάταξης, ανεξαρτήτως της νομικής βάσης επί της οποίας διεξάγονται οι διαγωνισμοί αυτοί.

Με την παρ. 5 του άρθρου 1 του ΣχΝ μεταφέρονται τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους από την περίπτ. ιβ' της παρ. 1 του αρ 1 του ν. 3213/2003 στην νέα, αυτοτελή περίπτ. μη', σύμφ. με την παρ. 12 του άρθρου 1 του ΣχΝ. Ο λόγος της αλλαγής που προκύπτει από τις παρ. 5 και 12 του άρθρου 1 του ΣχΝ θα αναπτυχθεί διεξοδικότερα στην ανάπτυξη του άρθρου 5 του ΣχΝ.

Με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ΣχΝ προστίθενται στους υπόχρεους σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης της περίπτ. ιθ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 και οι εκδότες εντύπων, καλύπτοντας ένα κενό που είχε εμφιλοχωρήσει ως προς την υποχρέωση πολλών κατηγοριών υπόχρεων, οι οποίες σχετίζονται με την λειτουργία επιχειρήσεων μέσω μαζικής ενημέρωσης.

Με την παρ. 7 του άρθρου 1 του ΣχΝ τροποποιείται η περίπτ. κε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003. Στην ως άνω περίπτωση περιγράφεται, με τις σχετικές διακρίσεις, η υποχρέωση σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης του προσωπικού της αστυνομίας, του λιμενικού σώματος και της πυροσβεστικής. Με την προτεινόμενη ρύθμιση θα εξαιρείται το προσωπικό των παραπάνω τριών σωμάτων που βρίσκεται σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας. Υπενθυμίζεται ότι μόνιμη διαθεσιμότητα συνιστά η κατάσταση του αξιωματικού που τίθεται μόνιμα εκτός της ενεργού υπηρεσίας, επειδή κατέστη ανίκανος για εκτέλεση υπηρεσίας, συνεπεία τραυμάτων ή παθήσεων από τραύματα, ένεκα της υπηρεσίας ή κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας και ένεκα ταύτης, ύστερα από γνωμάτευση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής.

Με την παρ. 8 του άρθρου 1 του ΣχΝ προστίθενται και οι νόμιμοι αναπληρωτές των προϊσταμένων των δασαρχείων και των δασονομείων στους υπόχρεους δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, ενώ με την παρ. 9 διορθώνεται το όνομα της ιδρυθείσας με τον ν. 4512/2018 Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος, το οποίο εκ παραδρομής είχε αποδοθεί ως Υπηρεσία Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος.

Με την παρ. 10 του άρθρου 1 του ΣχΝ συμπληρώνεται η περίπτ. λγ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, η οποία, κατά την ισχύουσα μορφή της, καθιερώνει υποχρέωση σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης μόνο για τους προϊσταμένους και τους υπαλλήλους των οργανικών μονάδων δόμησης οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση υπόχρεοι σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης καθίστανται και τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, αλλά και οι εισηγητές των Επιτροπών Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων, των Συμβουλίων, Περιφερειακών Συμβουλίων και του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, των Συμβουλίων,

των Περιφερειακών Συμβουλίων και των Κεντρικών Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής, του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και του Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων.

Με την παρ. 11 του άρθρου 1 του ΣχΝ γίνεται προσαρμογή των διατυπώσεων της περίπτ. μδ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον δημοσιονομικό έλεγχο κατά το ισχύον δίκαιο.

Με την παρ. 12 του άρ. 1 του ΣχΝ δημιουργείται, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, αυτοτελής κατηγορία υπόχρεων, η οποία περιλαμβάνει τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, τα οποία εντάσσονται σε ξεχωριστή κατηγορία υπόχρεων σύμφωνα με τη συνταγματική και την θεσμική τους κατοχύρωση. Τονίζεται στο παρόν σημείο ότι η ρύθμιση του παρόντος Σχεδίου Νόμου δεν επηρεάζει την αυτονόητη, συνταγματικά κατοχυρωμένη, παραδοχή ότι οι λειτουργοί του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους απολαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 100Α του Συντάγματος, ισότιμης μεταχείρισης με τους δικαστικούς λειτουργούς σε ζητήματα μισθολογικής, φορολογικής και υπηρεσιακής κατάστασης (άρθρα 88 παρ. 2 και 5 και 90 παρ. 5 του Συντάγματος).

Με την παρ. 13 η γενική περίπτωση μη' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 αναριθμείται σε περίπτ. μθ'.

Με την παρ. 14 του άρθρου 1 του ΣχΝ τροποποιείται η διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003. Η πρώτη βασική διαφοροποίηση της νέας διατύπωσης αφορά στις χρήσεις για τις οποίες οφείλουν να υποβάλλουν δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης οι δικαστικοί και οι εισαγγελικοί λειτουργοί από το έτος κατά το οποίο παύουν να έχουν την αντίστοιχη ιδιότητα. Η δεύτερη διαφοροποίηση αφορά στην προσαρμογή της προθεσμίας, στην οποία θα υποβληθούν οι δηλώσεις που εκκρεμούν κατά το τρέχον έτος για όλους τους υπόχρεους. Ειδικότερα, προβλέπεται ειδική και εξαιρετική προθεσμία που αφορά τις δηλώσεις παρελθόντων ετών που πρόκειται να υποβληθούν εκ νέου, και παράλληλα επιχειρείται η χρονική και κατά περιεχόμενο εναρμόνιση των δηλώσεων αυτών υπό το νέο νομικό καθεστώς. Με την προτεινόμενη ρύθμιση χορηγείται εύλογος χρόνος, τόσο για την υποβολή των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και των δηλώσεων

οικονομικών συμφερόντων του 2018 (χρήση 2017), όσο και για την υποβολή των δηλώσεων, που αφορούν σε προηγούμενα έτη και χρήσεις.

Με την παρ. 15 του άρθρου 1 του ΣχΝ η διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 προσαρμόζεται στην λειτουργία του ψηφιακού συστήματος υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, η δε λεκτική μεταβολή στην παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 που προτείνεται με την παρ. 16 του άρθρου 1 του ΣχΝ συνιστά απλή προσαρμογή στην διατύπωση της παρ. 15.

Η αλλαγή στην διατύπωση που προτείνεται με την παρ. 17 του άρθρου 1 του ΣχΝ στην παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3213/2013 σχετίζεται άμεσα με την διατύπωση της υποπερίπτωσης ix. της περίπτωσης α' της παρ. 1 του ν. 3213/2003, η οποία προτείνεται να τροποποιηθεί με την παρ. 4 του άρθρου 2 του νομοσχεδίου καθώς συνιστά διάταξη διευκόλυνσης κατηγοριών υπόχρεων που οφείλουν να προσθέσουν και τις δανειακές τους υποχρεώσεις στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης.

Τέλος, με την οριζόντια ρύθμιση της παρ. 18 προστίθεται παρ. 6 στο άρθρο 1 του ν. 3213/2003 και αποσαφηνίζεται ότι τα αναπληρωματικά μέλη των αναφερόμενων στο άρθρο 1 οργάνων μόνο τότε είναι υπόχρεα σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, όταν έχουν πράγματι συμμετάσχει σε συνεδρίαση του οργάνου και διασφαλίζεται ο τρόπος με τον οποίο αποδεικνύεται το γεγονός της συμμετοχής.

Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 2 του ν.3213/2003, με τις οποίες ρυθμίζεται το περιεχόμενο της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης.

Με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 2 του ΣχΝ μεταβάλλεται το περιεχόμενο των πρώτων εδαφίων της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2. Ειδικότερα, ως προς την πρώτη ηλεκτρονική δήλωση, η προτεινόμενη ρύθμιση υποδεικνύεται από την αναγκαιότητα δημιουργίας μίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων κατά την πρώτη εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής, η οποία θα

αποτελεί μέτρο σύγκρισης και ελέγχου της ακρίβειας των μετέπειτα περιουσιακών μεταβολών που θα δηλώνονται από τους υπόχρεους και καθίσταται δε αναγκαία κατόπιν των τελευταίων νομολογιακών παραδοχών περί μη σύννομης επικαιροποίησης της περιουσιακής κατάστασης του υπόχρεου κατά την υποβολή της ετήσιας δήλωσης.

Με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ΣχΝ τροποποιούνται οι υποπεριπτώσεις ν. και νι. της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003. Με τις διατάξεις αυτές αυξάνονται σημαντικά τα κατώτατα όρια μετρητών εκτός τραπεζικών λογαριασμών, τα οποία θα πρέπει να δηλώνονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, αλλά και η ελάχιστη αξία των κινητών σημαντικής αξίας τα οποία επίσης θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης. Οι προσαρμογές αυτές γίνονται με βάση τα νεότερα νομολογιακά δεδομένα, ενώ επιχειρείται να ευρεθεί σημείο ισορροπίας μεταξύ των διεθνών προτύπων διαφάνειας, δια των οποίων αξιώνεται να αποτυπώνεται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των υπόχρεων, και της προστασίας της ιδιωτικότητας που αξιώνεται από το Σύνταγμα.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σημειωθούν τα εξής: Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και ειδικότερα σύμφωνα με την απόφασή Wyruch κατά Πολωνίας (Απόφαση του τμήματος IV επί του παραδεκτού της αιτήσεως της 25^{ης} Οκτωβρίου 2005, αριθμός αίτησης 2428/2005), έχει ήδη κριθεί ότι η απαίτηση συμπερίληψης σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης δημοτικού συμβούλου κινητών πραγμάτων αξίας άνω των 10 χιλιάδων Ζότνυ Πολωνίας (ήτοι νομίσματος με κατώτερη του ευρώ αξία) δεν συνιστά υπερβολική αξίωση από πλευράς Πολωνικού Κράτους, με δεδομένο ότι οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης ζητούνται από πρόσωπα από τα οποία αξιώνεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια στην οικονομική τους δραστηριότητα.

Ακόμη, όπως προκύπτει από έγκυρες καταγραφές διεθνών φορέων, όπως είναι η Παγκόσμια Τράπεζα και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης ποσοστού 80% επί δείγματος 156 χωρών ζητείται η δήλωση κινητών μεγάλης αξίας (βλ. σχετικά στην μελέτη των *Rossi/Pop/Berger* «Getting the Full Picture on Public Officials - A How-To Guide for Effective

Financial Disclosure, 2017, σελ. 34, Έκδοση του StAR Initiative – ήτοι της κοινής πρωτοβουλίας της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα επί του θέματος της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατόπιν εγκληματικής δραστηριότητας).

Περαιτέρω, η συνολική έκθεση αρχικών συμπερασμάτων επί του 4^{ου} Γύρου Αξιολόγησης της Ομάδας Κρατών κατά της Διαφθοράς που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO) δείχνει ότι η ένταξη των μετρητών και ιδίως των κινητών μεγάλης αξίας στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης μπορούν να συνδράμουν στην αύξηση της διαφάνειας, ενώ η ίδια η Ομάδα απηύθυνε σε περιπτώσεις αξιολογήσεων Κρατών-μελών της συστάσεις συμπερίληψης κινητών πραγμάτων στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης (βλ. σχετικά την έκθεση της GRECO με τίτλο «CORRUPTION PREVENTION - Members of Parliament, Judges and Prosecutors - CONCLUSIONS AND TRENDS», έτος έκδοσης 2017, σελ. 29-30).

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ζητήθηκε από τον ΟΟΣΑ να καταρτίσει μία αρχική αξιολόγηση της νομοθεσίας και της πρακτικής που αυτή οριοθετεί στο πλαίσιο Τεχνικής Έκθεσης για το Σύστημα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης στην Ελλάδα. Η εν λόγω Τεχνική έκθεση ολοκληρώθηκε το 2018, αφού προηγήθηκε εκτεταμένη επίσκεψη των στελεχών του ΟΟΣΑ και ανάλυση του συστήματος υποβολής και επεξεργασίας των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης στην χώρα. Η έκθεση, στο θέμα της δήλωσης των μετρητών, προέβη σε σημαντική ανάλυση του ζητήματος κρίνοντας ότι α) τα όρια που είχαν τεθεί ήταν από μόνα τους πολύ χαμηλά, και β) υπάρχει μεγάλη αναγκαιότητα, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, να παραμείνει σε ένα εύλογο τουλάχιστον μέτρο η δήλωση των κινητών μεγάλης αξίας. Το κρίσιμο απόσπασμα από το σημαντικό αυτό κείμενο έχει ως εξής (σελ. 25 της Έκθεσης): «κρίνεται σκόπιμο ο Έλληνας νομοθέτης να εξετάσει σε ποιο βαθμό η υποχρέωση δήλωσης κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας μπορεί να διατηρηθεί, πιθανόν με νέα μορφή και διατύπωση. Η υποχρέωση αυτή συνιστά κοινό χαρακτηριστικό των συστημάτων ελέγχου που εστιάζουν στον εντοπισμό του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι το ελληνικό σύστημα ελέγχου δεν προβλέπει

εκτίμηση της αξίας από τους υπόχρεους, πλην ορισμένων εξαιρέσεων. [...] Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι κατά τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, επισημάνθηκε ότι η ελληνική φορολογική νομοθεσία υποχρεώνει τους φορολογούμενους να δηλώνουν κάθε κτήση κινητών που υπερβαίνουν σε αξία τα 10,000 EUR. Η ρύθμιση αυτή θέτει το ερώτημα, γιατί η συγκεκριμένη διάταξη παραμένει συνταγματική, ενώ το ίδιο δεν ισχύει για το αντίστοιχο πολύ υψηλότερο όριο της δήλωσης κινητών πραγμάτων. Επιπλέον, φαίνεται ότι η αγορά κινητών πραγμάτων μπορεί να αποδειχθεί χωρίς τη διενέργεια κατ' οίκον έρευνας (κάτι το οποίο δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία) βάσει αποδείξεων, πιστωτικών καρτών, τραπεζικών βεβαιώσεων ή μαρτύρων (π.χ. συγγενείς, προηγούμενους πωλητές με τους οποίους έχει συναλλαχθεί ο υπόχρεος, τους ίδιους τους αγοραστές κλπ.). Τέλος, στο πλαίσιο ενός συστήματος ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης το αρμόδιο όργανο ελέγχου δεν οφείλει να αποδείξει ότι ο υπόχρεος έχει στην κατοχή του κινητά τα οποία δεν δήλωσε. Η ίδια η υποχρέωση απειλεί τον υπόχρεο με την επιβολή ποινών στην περίπτωση μη δήλωσης. Συνεπώς, η υποχρέωση αυτή εξυπηρετεί τον σκοπό οι δηλώσεις να εμποδίζουν τους (διεφθαρμένους) δημόσιους λειτουργούς να απολαμβάνουν τα παράνομα έσοδά τους.»

Από το σύνολο των παραπάνω κειμένων προκύπτει ότι η υποχρεωτική δήλωση κινητών μεγάλης αξίας (και μάλιστα αξίας πολύ μεγαλύτερης από αυτή που συστήνεται από τα διεθνή πρότυπα, τα οποία τοποθετούν την αξία αυτή στο ποσό των 5.000 ευρώ περίπου - βλ. σχετικά «Getting the Full Picture on Public Officials - A How-To Guide for Effective Financial Disclosure, 2017, σελ. 38) συνιστά μια νομοθετική πρόβλεψη:

α) απολύτως συμβατή με την διεθνή πρακτική (άλλωστε, από άποψη διεθνούς δικαίου το ενδεχόμενο πρόβλεψης δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης καθιερώνεται από το άρ. 8 παρ. 5 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς – κυρωθείσα με τον ν. 3666/2008),

β) μη αντικείμενη στο διεθνές δίκαιο δικαιωμάτων του ανθρώπου, και,

γ) σημαντική, από τεχνική-ελεγκτική πλευρά για την επίτευξη του σκοπού αύξησης της διαφάνειας της οικονομικής δραστηριότητας των σημαντικότερων λειτουργών και αξιωματούχων.

Με βάση τα παραπάνω, η διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 2 του ΣχΝ τεκμηριώνεται επαρκώς.

Με την παρ. 4 του άρθρου 2 του ΣχΝ τροποποιείται η υποπερίπτωση ix. της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003, ώστε προστίθενται υπόχρεοι οι οποίοι θα πρέπει να δηλώνουν και τις δανειακές τους υποχρεώσεις, αλλά και τις υποχρεώσεις τους προς νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως αυτές εξειδικεύονται στο β' εδάφιο της εν λόγω διάταξης. Έτσι, στα κατά βάση πολιτικά πρόσωπα των περιπτώσεων α' έως ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 προστίθενται και οι υπόχρεοι της περίπτωσης ιβ' της ίδιας διάταξης, που αφορά στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς.

Με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου αντικαθίσταται η περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003. Η αντικατάσταση αποσκοπεί στην άρση τυχόν ασαφειών ως προς την υποχρέωση δήλωσης από τον υπόχρεο των περιουσιακών στοιχείων του εν διαστάσει συζύγου και του μέρους του συμφώνου συμβίωσης. Περαιτέρω, ρυθμίζονται οι περιπτώσεις που τα ανωτέρω πρόσωπα αρνούνται, κατά δήλωση του υπόχρεου, και δεν συνεργάζονται με τον υπόχρεο παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες ή επιβεβαιώνοντας το περιεχόμενο της δήλωσης που αφορά τα περιουσιακά στοιχεία των ιδίων ή των ανηλίκων τέκνων τους, με αποτέλεσμα να μην αποτυπώνεται η πραγματική περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου και να αλλοιώνεται το περιεχόμενο και η αποτελεσματικότητα του ελέγχου. Με την άρνηση αυτή καταστρατηγούνται οι στόχοι του συστήματος ελέγχου, δεν αποτυπώνεται η συνολική πραγματική περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου και των στενά με αυτόν συνδεδεμένων προσώπων, δεν εξασφαλίζεται έτσι η πληρότητα του περιεχομένου της δήλωσης και παρεμποδίζεται εν τέλει η αποτελεσματικότητα του ελέγχου.

Ειδικότερα, σε περίπτωση άρνησης των ανωτέρω προσώπων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εισάγεται ένα πρώτο στάδιο διοικητικής διαδικασίας, κατά το οποίο τα πρόσωπα αυτά καλούνται από τα ελεγκτικά όργανα, προκειμένου να προβάλουν τους ισχυρισμούς τους σχετικά με την άρνησή τους αυτή. Επιπλέον, τίθεται αποκλειστική προθεσμία και παρέχεται δυνατότητα δήλωσης των περιουσιακών τους στοιχείων και των ανηλίκων τέκνων τους. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι η αναφορά σε κοινή υπουργική

απόφαση, με την οποία εξειδικεύονται αντίγραφα αναγκαίων εγγράφων για τα πρόσωπα που ελέγχονται υποχρεωτικά, δεν περιλαμβάνεται στην νέα διάταξη, διότι τα στοιχεία αυτά προσδιορίζονται στο άρθρο 2Α του ν. 3213/2003, το οποίο προτείνεται να θεσπιστεί με το παρόν ΣχΝ, όπως αναφέρεται κατωτέρω.

Η παρ. 6 του άρθρου 2 του ΣχΝ αναφέρεται στην ειδική ρύθμιση της περίπτ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003, που αφορά στην αναφορά εμπράγματων δικαιοπραξιών δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών και έχει να κάνει με το αρμόδιο όργανο που θα λαμβάνει τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών και των εισαγγελικών λειτουργιών, η δε προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί συμπληρωματική ρύθμιση στην προτεινόμενη με το παρόν ΣχΝ ριζική μεταβολή των άρθρων 3 και 3Α του ν. 3213/2003, για την οποία θα γίνει λόγος παρακάτω.

Η προτεινόμενη, με την παρ. 7 του άρθρου 2 του ΣχΝ, κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003 οφείλεται στην αντικατάσταση του περιεχομένου της από το προτεινόμενο (στο παρόν ΣχΝ) άρθρο 2Α του ν. 3213/2003, ενώ με την παρ. 8 του άρθρου 2 του ΣχΝ προστίθενται ορισμένα επιπλέον στοιχεία σε αυτά που κρίνεται σκόπιμο να μη δημοσιοποιούνται. Η ρύθμιση αυτή αφορά στον μικρό, συγκριτικά, αριθμό δηλώσεων που δημοσιεύονται, όπως προβλέπεται για τις περίπτ. α' έως ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003.

Τέλος, με την τροποποίηση της νυν παρ. 4 (η οποία αναριθμείται σε παρ. 3) του άρθρου 2 του ν. 3213/2003, η οποία προτείνεται με την παρ. 9 του άρθρου 2 του ΣχΝ, χορηγείται εν τοις πράγμασι μεγαλύτερη προθεσμία για την αυτόβουλη συμπλήρωση των ανακριβειών των στοιχείων που δηλώθηκαν.

Άρθρο 3

Με το άρθρο 3 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προστίθεται άρθρο 2Α στον ν. 3213/2003, με το οποίο ρυθμίζεται η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής της ΔΠΚ και ΔΟΣ και προβλέπονται τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την κτήση, την αξία και την προέλευση των

δηλούμενων περιουσιακών στοιχείων. Η διάταξη αυτή σκοπεύει να λειτουργήσει ως ο κινητήριος μοχλός του συστήματος της ηλεκτρονικής υποβολής των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

Με το προτεινόμενο άρθρο 2Α ρυθμίζονται τεχνικής φύσεως ζητήματα εν γένει. Μεταξύ των πολλών ζητημάτων που ρυθμίζονται στις εξαντλητικές ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου είναι η τήρηση των πολιτικών ασφαλείας που εξασφαλίζουν το απόρρητο, την εμπιστευτικότητα και την ακεραιότητα των στοιχείων της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, ορίζονται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων περιουσιακής κατάστασης και τίθεται το χρονικό πλαίσιο διατήρησής τους. Η ρύθμιση είναι εξαντλητική και αντιμετωπίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής ζητήματα: α) τον τρόπο πρόσβασης και τον τρόπο πιστοποίησης των υπόχρεων, β) την δυνατότητα άντλησης στοιχείων από συστήματα όπως το TAXISnet, γ) τον τρόπο με τον οποίο καταχωρούνται πρόσφατα αποκτηθέντα περιουσιακά στοιχεία, δ) καθορίζονται φορείς και όργανα που συνεργάζονται για τη συντήρηση του συστήματος και την επιτυχή ένταξη των δηλώσεων στο ηλεκτρονικό σύστημα, ε) τα στοιχεία που θα πρέπει να συνοδεύουν της δηλώσεις οι οποίες ελέγχονται υποχρεωτικά, στ) αναφέρεται ότι τα επιμέρους στοιχεία των δηλώσεων θα προβλέπονται σε ειδικά παραρτήματα του παρόντος σχεδίου νόμου που αφορούν και στις δηλώσεις οικονομικών συμφερόντων, και ζ) περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στην διασφάλιση του απορρήτου και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των δηλούντων.

Άρθρο 4

Με το άρθρο 4 τροποποιείται το άρθρο 3 του ν.3213/2003, με το οποίο καθορίζονται τα όργανα ελέγχου και ρυθμίζονται ορισμένα στοιχεία της διαδικασίας ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

Με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ΣχΝ, μέσω της αντικατάστασης της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 στην αρμοδιότητα της Επιτροπής ελέγχου του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 προστίθεται και ο

έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών.

Με τις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 3 του ΣχΝ ανακαθορίζεται η αρμοδιότητα ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης για συγκεκριμένες κατηγορίες υπόχρεων. Ειδικότερα, μεταφέρονται ορισμένες δηλώσεις υπόχρεων-δημοσίων υπαλλήλων στην αρμοδιότητα του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, που είναι το κατ' εξοχήν ελεγκτικό και συντονιστικό όργανο εσωτερικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης για τον εντοπισμό φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς. Έτσι επιχειρείται ο αποτελεσματικότερος έλεγχος μέσω της ενοποίησης και της εποπτείας των διαδικασιών ελέγχου.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του ΣχΝ αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003, ούτως ώστε να προσδιορίζεται το αντικείμενο και η έκταση του ελέγχου και να εντοπίζονται ευχερέστερα τυχόν περιπτώσεις παράνομου πλουτισμού υπόχρεων. Επίσης εισάγεται ρύθμιση σχετικά με την προθεσμία διενέργειας του ελέγχου η οποία ορίζεται στη πενταετία. Εξαίρεση στον κανόνα αυτό αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία το όργανο ελέγχου εντοπίσει ευρήματα, τα οποία αποτελούν ενδείξεις τέλεσης κακουργημάτων, όπως αυτά προβλέπονται στις ποινικές διατάξεις του ν. 3213/2003.

Με την παρ. 6 του άρθρου 4 του ΣχΝ προσαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 στην νέα διατύπωση της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, ενώ με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου του ΣχΝ διατηρούνται τα δικαιώματα ακρόασης που έχουν οι ελεγχόμενοι, χωρίς την απειλή προστίμου που προβλέπει η ισχύουσα διάταξη, αφού, κατά το ισχύον σήμερα δίκαιο, το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται για παράλειψη η οποία λειτουργεί εις βάρος των υπό έλεγχο προσώπων, συνεπώς η επιβολή του είναι περιττή.

Η παρ. 8 του άρθρου 4 του ΣχΝ προβλέπει την προσθήκη δύο νέων παραγράφων (παρ. 6 και 7) στο άρθρο 3 του ν. 3213/2003. Με την προτεινόμενη παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 εισάγεται ρύθμιση με την οποία προβλέπεται οριζόντια η δυνατότητα πρόσβασης των οργάνων ελέγχου σε βάσεις δεδομένων και στοιχείων που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική διενέργειά του. Η προτεινόμενη παρ. 7 του ίδιου άρθρου έχει ως στόχο να καλύψει περιπτώσεις υποβολής διπλών δηλώσεων σε

περιπτώσεις γάμων ή συμφώνων συμβίωσης μεταξύ προσώπων τα οποία είναι αμφότερα υπόχρεα σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, ιδίως δε σε περιπτώσεις που ένας εκ των δύο υπόχρεων οφείλει να υποβάλλει δήλωση στην επιτροπή του άρθρου 3 Α του ν. 3213/2003. Συνεπώς, στην περίπτωση που περιγράφηκε ανωτέρω, η επιτροπή του άρθρου 3Α είναι αρμόδια για την υποβολή και τον έλεγχο της Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. και των δύο προσώπων.

Άρθρο 5

Με το προτεινόμενο άρθρο 5 του ΣχΝ προτείνεται η ριζική αναμόρφωση της επιτροπής του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003. Η εν λόγω αναμόρφωση καθίσταται απαραίτητη από την στιγμή που, όπως προκύπτει από την παρ. 1 του άρθρου 4 του σχεδίου νόμου, αυξάνεται κατά πολύ ο αριθμός των ελεγχόμενων από αυτήν δηλώσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι προστίθενται στο έργο της επιτροπής η λήψη και ο έλεγχος των δηλώσεων των δικαστικών και των εισαγγελικών λειτουργιών. Η συγκεκριμένη διεύρυνση του αντικειμένου της Επιτροπής Ελέγχου έχει ως αναγκαία συνέπεια την αύξηση των μελών της, η οποία θα πρέπει να γίνει με μέλη που απολαμβάνουν την μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία.

Με βάση την παραπάνω σκέψη, κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του ΣχΝ, με την οποία αντικαθίστανται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 από τις νέες παραγράφους 1 έως 4 του ίδιου άρθρου, η επιτροπή ελέγχου του άρθρου 3Α προτείνεται να αποτελείται από 11 μέλη (έναντι 9 μελών, τα οποία την συναπαρτίζουν από την έναρξη ισχύος του ν. 4389/2016), με την προσθήκη ενός επιπλέον Συμβούλου της Επικρατείας και ενός Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Επομένως, σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις, έξι από τα έντεκα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου θα είναι δικαστικοί και οι εισαγγελικοί λειτουργοί. Περαιτέρω, ενόψει έλλειψης συνάφειας με το αντικείμενο του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, ο Συνήγορος του Πολίτη αντικαθίσταται από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης. Επισημαίνεται ότι ο Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες ονομάζεται με

βάση την μετονομασία της εν λόγω Αρχής σύμφ. με το άρ. 47 του πρόσφατου ν. 4557/2018 (Α' 139).

Με την προτεινόμενη νέα παρ. 3 του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 ορίζεται ότι κατά τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των Δικαστικών και των Εισαγγελικών Λειτουργών, καθήκοντα Προέδρου της Επιτροπής ασκεί ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός από τα μέλη της. Ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας ή ο αναπληρωτής του, που ορίζονται σύμφωνα με το στοιχ. α' της προηγούμενης παραγράφου, συμμετέχει στην Επιτροπή ως μέλος. Ορίζεται ακόμη ότι οι δικαστές και οι εισαγγελικοί λειτουργοί που είναι τακτικά μέλη της Επιτροπής, πλην του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Οι λοιπές νέες ρυθμίσεις των προτεινόμενων παρ. 1-4 του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003 συνιστούν επανάληψη των ισχυουσών ρυθμίσεων, με προσαρμογή αυτών στις ως άνω κεντρικές νομοθετικές επιλογές αλλά και στις διατάξεις του κανονισμού της Βουλής.

Με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ΣχΝ οι νυν παρ. 3 έως 6 του άρθρου 3 Α του ν. 3213/2003 αναριθμούνται απλώς σε παρ. 4 έως 8.

Άρθρο 6

Με το άρθρο 6 του ΣχΝ τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 3Β του ν.3213/2003, με το οποίο ρυθμίζεται η λειτουργία της Επιτροπής του άρθρου 3 Α ίδιου νόμου. Ειδικότερα, με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ΣχΝ ορίζεται ότι ο Εισαγγελέας που έχει οριστεί για να επικουρεί την επιτροπή του άρ. 3Α του ν. 3213/2003 κατά το έργο της ως Επιτροπής Ελέγχου της πολιτικής χρηματοδότησης σύμφ. με το άρθρο 21 περίπτ. ζ του ν. 3023/2002 θα επικουρεί την Επιτροπή Ελέγχου και στο πεδίο του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Το έργο που ανατίθεται στον ως άνω εισαγγελικό λειτουργό, μετατίθεται από τον νυν προβλεπόμενο επίκουρο Εισαγγελέα Διαφθοράς, διότι η συνδρομή του ως άνω λειτουργού θα είναι σταθερή και δεν θα παρέχεται μόνο όταν κρίνεται κατά περίπτωση αναγκαία. Ακόμη

πρέπει να σημειωθεί ότι η Εισαγγελία Διαφθοράς Αθηνών έχει (ιδίως ύστερα από την θέση σε ισχύ του ν. 4139/2013) πολύ σημαντικό φόρτο εργασίας, στον οποίο θα πρέπει να επικεντρωθεί με όλους τους διαθέσιμους σε αυτήν εισαγγελικούς λειτουργούς.

Με την παρ. 2 του άρ. 6 του ΣχΝ προστίθεται εδάφιο στην παρ. 4 του άρθρου 3B του ν. 3213/2003 με το οποίο ορίζεται ο κανόνας της πενταετίας ως ο χρόνος εντός του οποίου επιτρέπεται να ανασυρθεί αρχειοθετηθείσα υπόθεση. Εξαίρεση στον κανόνα αυτό αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία προκύψουν ενδείξεις τέλεσης κακουργήματος της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 ή (της προτεινόμενης, όπως θα παρατεθεί κατωτέρω) παρ.2 του άρθρου 6Α του ίδιου νόμου.

Με την παρ. 3 του άρθρου 6 του ΣχΝ προστίθεται παρ. 8 στο άρθρο 3B του ν. 3213/2003. Με την προτεινόμενη διάταξη επεκτείνεται η εφαρμογή διατάξεων που ρυθμίζουν ζητήματα λειτουργίας της Επιτροπής του άρθρου 3Α και στα λοιπά όργανα ελέγχου με σκοπό την ενιαία εφαρμογή των διαδικασιών λειτουργίας και ελέγχου των οργάνων.

Άρθρο 7

Με το άρθρο 7 του ΣχΝ προτείνονται συγκεκριμένες τροποποιήσεις αναφορικά με το κυρωτικό σκέλος του ν. 3213/2003.

Με την παρ. 1 του άρθρου σκοπείται καταρχάς η αξιοποίηση της ηλεκτρονικής υποδομής για την υποβολή εκπρόθεσμων δηλώσεων εντός των προβλεπόμενων στην διάταξη σύντομων προθεσμιών. Με αυτό το σκεπτικό, η δήλωση που υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την λήξη της προθεσμίας επιτρέπεται ύστερα από την από πληρωμή ηλεκτρονικού παραβόλου ποσού διακοσίων (200) ευρώ. Συνεπώς το χρηματικό ποσό, το οποίο, με βάση το ισχύον δίκαιο, οφείλουν να καταβάλλουν οι υπόχρεοι σε δήλωση, που προβαίνουν σε εκπρόθεσμη υποβολή δήλωσης δεν θα έχει τον χαρακτήρα προστίμου (άρα διοικητικής κύρωσης), αλλά θα αποτελεί το τίμημα παραβόλου που θα είναι απαραίτητο προκειμένου να ολοκληρωθεί η κατάθεση εκπρόθεσμης δήλωσης.

Η επιπλέον καινοτομία της προτεινόμενης ρύθμισης της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003, όπως προτείνεται να αντικατασταθεί με την πρώτη παρ. του άρ. 7 του ΣχΝ, έγκειται στην κλιμάκωση του ποσού του παραβόλου που απαιτείται για την υποβολή εκπρόθεσμης δήλωσης. Συνακόλουθα, εφόσον η εκπρόθεσμη δήλωση υποβληθεί μετά από τριάντα ημέρες από την λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, το πληρωτέο ηλεκτρονικό παράβολο ανέρχεται στο ύψος των 200 ευρώ. Εάν πάλι παρέλθουν οι τριάντα ημέρες, επιτρέπεται μεν υποβολή δήλωσης, αλλά μόνο με την πληρωμή ηλεκτρονικού παραβόλου ύψους 800 ευρώ, χωρίς η τελευταία ενέργεια να απαλλάσσει αναγκαστικά τον υπόχρεο από την ποινική ευθύνη, όπως θα αναπτυχθεί αμέσως παρακάτω.

Με την δεύτερη παράγραφο του άρθρου 7 του ΣχΝ αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρ. 6 του ν. 3213/2003. Η νέα ρύθμιση επιφέρει αλλαγές, οι οποίες κινούνται σε τρεις κατευθύνσεις. Αναλυτικά:

Α) Με το πρώτο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης μετατίθεται ο χρόνος από το πέρας του οποίου η παράλειψη υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης καθίσταται αξιόποινη. Με τη νέα ρύθμιση αξιόποινος καθίσταται ο υπόχρεος που παραλείπει να υποβάλλει δήλωση με την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρ. 1 του ν. 3213/2003, ενώ στον παρόντα νόμο προβλέπεται η έναρξη της ποινικής ευθύνης από την πάροδο 30 ημερών από την παρέλευση της ίδιας προθεσμίας.

Η ρύθμιση έχει ως στόχο να μην οδηγούνται απευθείας στις εισαγγελικές αρχές οι υπόχρεοι που καθυστερούν για μικρό χρονικό διάστημα την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, ενώ με το ίδιο τρόπο τα ελεγκτικά σώματα επιτυγχάνουν την απόκτηση πρόσβασης στις δηλώσεις περισσότερων υπόχρεων. Με βάση την προτεινόμενη νέα διατύπωση του πρώτου εδαφίου της δεύτερης παρ. του άρ. 6 του ν. 3213/2003, σε συνδυασμό με την νέα παρ. 1 του ίδιου άρθρου, θα πρέπει να γίνουν οι εξής διακρίσεις, ανάλογα με τον χρόνο υποβολής της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης:

- I. Αν η δήλωση υποβληθεί εμπρόθεσμα (όπως η προθεσμία ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003), δεν υπάρχει κάποια επιβάρυνση του υπόχρεου.

- II. Αν η δήλωση υποβληθεί εντός τριάντα ημερών από την πάροδο της ως άνω προθεσμίας, τότε η δήλωση επιβαρύνεται με την πληρωμή παραβόλου ύψους διακοσίων ευρώ, χωρίς να υπέχει ο υπόχρεος ποινική ευθύνη.
- III. Αν η δήλωση υποβληθεί μετά την πάροδο τριάντα ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας αλλά πριν την πάροδο εξήντα ημερών από την πάροδο αυτής (της προθεσμίας) τότε η δήλωση επιβαρύνεται με την πληρωμή παραβόλου ύψους οκτακοσίων ευρώ, χωρίς να υπέχει ο υπαίτιος ποινική ευθύνη.
- IV. Αν, τέλος, ο υπόχρεος υποβάλλει δήλωση μετά την πάροδο 60 ημερών από την προθεσμία που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, τότε, αφενός μεν η δήλωση επιβαρύνεται με την πληρωμή παραβόλου οκτακοσίων ευρώ, αφετέρου δε ο υπόχρεος υπέχει ποινική ευθύνη καταρχήν για μη υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης τουλάχιστον σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003. Ο υπαίτιος υπόχρεος μπορεί να επιθυμήσει την υποβολή εκπρόθεσμης δήλωσης προκειμένου να έχει ευμενέστερη ποινική μεταχείριση (αναγνώριση ελαφρυντικών, ενδεχομένως αμέλειας κλπ.).

B) Περαιτέρω, μεταξύ των νυν πρώτου και δευτέρου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 προστίθεται εδάφιο, σύμφωνα με το οποίο «[α]νακριβής είναι και η δήλωση, όταν τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία, ή η επαύξηση αυτών δε δικαιολογείται από τα πάσης φύσεως, νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του υπόχρεου». Η διατύπωση αυτή προστίθεται για ερμηνευτικούς λόγους, ώστε να καθίσταται απολύτως σαφές ότι ο έλεγχος των ετήσιων δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης εκτείνεται και στην προέλευση των δηλούμενων εισοδημάτων. Η ερμηνευτική, κατά βάση, διάταξη έχει ως στόχο να οριοθετήσει το πεδίο του ελέγχου των δηλώσεων. Υπενθυμίζεται και στο σημείο αυτό ότι σύμφωνα με πρόβλεψη της παρ. 2 του άρ. 3 του ν. 3213/2003 (η οποία, κατά το σημείο αυτό, δεν μεταβάλλεται με το παρόν ΣχΝ) «[ο] έλεγχος, εκτός από τη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει, σε κάθε περίπτωση, τη διακρίβωση αν η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων, δικαιολογείται από

το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσης των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων». Συνεπώς, η αναντιστοιχία μεταξύ δηλούμενων περιουσιακών στοιχείων και πηγών (νόμιμης) προέλευσής τους συνιστά νόμιμα ελέγξιμο δεδομένο και η αναντιστοιχία αυτή δύναται να καταστήσει την δήλωση περιουσιακής κατάστασης «ανακριβή», πράγμα που προέκυπτε με βάση και το νυν ισχύον δίκαιο.

Γ) Με την προσθήκη εδαφίου, μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου, το νυν δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 καθίσταται τρίτο εδάφιο. Με την εν λόγω διάταξη, καταστρώνεται η (απλώς) διακεκριμένη παραλλαγή των αδικημάτων της παράλειψης υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης. Η διάταξη τροποποιείται προς δύο κατευθύνσεις:

α) Από την μία πλευρά, και προκειμένου να υπάρξει σαφής διάκριση μεταξύ των παραλλαγών των αδικημάτων που προβλέπονται στα δύο εδάφια του άρθρου 6, προβλέπεται ότι η επιβαρυνόμενη ποινή του β' εδαφίου θα δύναται να επιβληθεί μόνο όταν υπάρχει σκοπός απόκρυψης περιουσίας άνω των τριάντα χιλιάδων ευρώ.

β) Από την άλλη πλευρά, διαγράφεται η ρήτρα που τέθηκε το πρώτον με το άρθρο 227 του ν. 4281/2014, σύμφωνα με την οποία για να υπάρξει αυστηρότερη τιμωρία δεν αρκεί η απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου, αλλά απαιτείται το αποκρυφθέν περιουσιακό στοιχείο να έχει αποκτηθεί από τον υπόχρεο με εκμετάλλευση της ιδιότητάς του. Ο λόγος της διαγραφής έγκειται στο ότι η απόκρυψη περιουσίας που προκύπτει από την εκμετάλλευση της ιδιότητας υπόχρεου συνιστά από μόνη της ποινικό αδίκημα (όπως αυτά της δωροληψίας κατά τα άρθρα 159, 235, 237 ΠΚ της εμπορίας επιρροής του άρθρου 237Α ΠΚ, της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα κατά το άρθρο 237Β ΠΚ ή των εγκλημάτων περί την υπηρεσία ή του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες), ενώ η προσθήκη της ρήτρας καθιστούσε την διάταξη πρακτικά ανεφάρμοστη. Συνεπώς, η μερική επαναφορά στις ρυθμίσεις του ν. 3849/2010 (με τον ποσοτικό περιορισμό που αναπτύχθηκε παραπάνω) συνιστά την πλέον πρόσφορη και ισορροπημένη δικαιοπολιτικά λύση, που θα έχει βέβαια επίδραση και στην εφαρμογή των ιδιαίτερα διακεκριμένων κακουργηματικών υπαλλαγών τέλεσης που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003.

Με την παρ. 3 του άρθρου 7 του ΣχΝ προτείνεται προσαρμογή της αναφοράς της διάταξης σε εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 στην μορφή που η διάταξη λαμβάνει με την προτεινόμενη τροποποίηση.

Με την παρ. 4 του άρθρου 7 του ΣχΝ προστίθεται, ως προς τους τρίτους που παρέχουν ειδικού τύπου συνδρομή στην υποβολή ανακριβών δηλώσεων, ρήτρα ότι η παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 εφαρμόζεται μόνο εάν δεν τιμωρείται η συμπεριφορά βαρύτερα. Με την ισχύουσα μορφή της διάταξης, καθιερώνεται ειδική, έναντι των γενικών διατάξεων περί συμμετοχής, ρύθμιση μορφών συμμετοχής σε όλα τα αδικήματα υποβολής ανακριβούς δήλωσης (άρα και στην περίπτωση κακουργηματικής υποβολής ανακριβούς δήλωσης). Συνεπώς, η εν γνώσει σύμπραξη σε υποβολή ανακριβούς δήλωσης δύναται να έχει πλημμεληματικό χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 12 ΠΚ (κατά το οποίο οι διατάξεις του γενικού μέρους του ποινικού κώδικα εφαρμόζονται στους ειδικούς ποινικούς νόμους αν δεν ορίζεται διαφορετικά), ακόμη και αν το βασικό αδίκημα συνιστά για τον αυτουργό της υποβολής ανακριβούς δήλωσης κακούργημα. Με την νέα, προτεινόμενη, διατύπωση της διάταξης, εάν η «σύμπραξη» στην υποβολή ανακριβούς δήλωσης από τρίτο συνιστά (απλή ή άμεση) συνέργεια σε κακουργηματική υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, τότε θα τιμωρείται ως τέτοια και το αδίκημα της παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 θα συρρέει φαινομενικά κατ' ιδέαν. Τέλος, επισημαίνεται ότι η αξιόποινη πράξη συνέργειας από πρόσωπο που δεν είναι «τρίτο» στην υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (όπως π.χ. ο/η σύζυγος του υπόχρεου), τιμωρείται ήδη με βάση τις διατάξεις περί συμμετοχής (βλ. σχετικά ΑΠ 175/2017) επομένως η παρούσα ρύθμιση δεν έχει επίδραση σε αυτές τις περιπτώσεις.

Με την παρ. 5 του άρθρου 7 του ΣχΝ προστίθεται παρ. 8 στο άρθρο 6, σύμφωνα με την οποία οι δικαστικές και φορολογικές αρχές, που επιλαμβάνονται κατόπιν πορίσματος των Οργάνων Ελέγχου, διαβιβάζουν στο αρμόδιο όργανο ελέγχου αντίγραφο της σχετικής δικαστικής απόφασης ή του βουλεύματος ή του φύλλου ελέγχου.

Τέλος, με την παρ. 6 του άρθρου 7 του ΣχΝ τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3213/2003 τόσο για να προσαρμοστεί στην προτεινόμενη, με την παρ. 14 του άρθρου 1 του ΣχΝ, διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν.

3213/2003, όσο για να καλύψει τους υπόχρεους αποστολής των καταστάσεων που αφορούν σε όλες τις κατηγορίες υπόχρεων, χωρίς να περιορίζεται στην αποσπασματική αναφορά της ισχύουσας διάταξης.

Άρθρο 8

Με το άρθρο 8 προστίθεται άρθρο 6Α στον ν. 3213/2003. Η διατάξεις του νέου άρθρου θεσπίζουν ποινικά αδικήματα σε πλήρη αντιστοιχία με τις διατάξεις των παρ. 2 επ. του άρθρου 6 του ν. 3213/2003. Με τις διατάξεις αυτές επιβάλλονται ποινικές κυρώσεις στα πρόσωπα, τα οποία καλούνται από τα αρμόδια όργανα ελέγχου σύμφωνα με την προτεινόμενη διατύπωση της περίπτ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003, αλλά αρνούνται να δηλώσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία (όπως και τα στοιχεία των τυχόν ανήλικων τέκνων τους). Τα αδικήματα που θεσπίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 6Α του ν. 3213/2003 δύνανται να διαπραχθούν μόνο από σύζυγο, εν διαστάσει σύζυγο, ή από μέρος του συμφώνου συμβίωσης που παραλείπει να δηλώσει τα δικά του περιουσιακά στοιχεία ή των ανηλικών τέκνων τους μετά την πάροδο της προθεσμίας των ενενήντα (90) ημερών από την κλήση του οργάνου ελέγχου, κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2, ή δηλώσει αυτά ανακριβώς ή ελλιπώς. Η κλιμάκωση των κυρώσεων και οι συμπληρωματικές ρυθμίσεις ακολουθούν κατά τα λοιπά την δομή του άρθρου 6 του ν. 3213/2003

Άρθρο 9

Με το άρθρο 9 του ΣχΝ η βασική περί καταλογισμού χρηματικών ποσών διάταξη του άρθρου 12 του ν. 3213/2003 τροποποιείται ούτως ώστε να προσαρμοστεί στην πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΣχΝ, ώστε να δύναται να γίνει καταλογισμός και κατά προσώπου που έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με υπόχρεο ο οποίος απέκτησε περιουσιακά οφέλη η προέλευση των οποίων δεν δικαιολογείται.

Άρθρο 10

Οι διατάξεις του άρθρου 10 του ΣχΝ είναι μεταβατικού χαρακτήρα, με δεδομένο ότι έχει δημιουργηθεί εκκρεμότητα για τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης χρήσεων περασμένων ετών. Με τις προτεινόμενες μεταβατικές διατάξεις επιχειρείται η χρονική και η κατά περιεχόμενο εναρμόνιση των δηλώσεων που πρόκειται να υποβληθούν υπό το νέο νομικό καθεστώς και χορηγείται εύλογος χρόνος για την εκ νέου υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ.

Επιπλέον, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και της αποφυγής περιττών διοικητικών βαρών, επιλέγεται η δυνατότητα των υπόχρεων, εφόσον δεν υποχρεούνται σε μεταβολή του περιεχομένου τους, να επιβεβαιώσουν και να εγκρίνουν το περιεχόμενο των ήδη υποβληθεισών δηλώσεών τους, οι οποίες θα λαμβάνουν νέο πρωτόκολλο και αποδεικτικό υποβολής και θα ισχύουν ως νέες.

Άρθρο 11

Με το άρθρο 11 του ΣχΝ τροποποιούνται διατάξεις της περίπτωσης γ' της παρ. 4ου άρθρου 48 του ν. 4557/2018, οι οποίες, κατά το σημείο αυτό, είναι πανομοιότυπες με τις διατάξεις της περίπτ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 7Α του ν. 3691/2008. Οι μεταβολές αποτελούν λογικό επακόλουθο των μεταβολών που τελούνται με το άρθρο 1 του Σχεδίου Νόμου.

Άρθρο 12

Με το άρθρο 12 του ΣχΝ προστίθεται άρθρο 19 στον ν. 3213/2003. Ο λόγος της θέσπισης είναι να ενταχθούν οι ρυθμίσεις του άρθρου 229 του ν. 4281/2014 στο σώμα του ν. 3213/2003. Παράλληλα συμπληρώνονται και ορισμένες ρυθμίσεις πλαισίου που αφορούν στις δηλώσεις οικονομικών συμφερόντων που προβλέπονται με την ήδη υφιστάμενη διάταξη. Ο τύπος της δήλωσης προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ που προσαρτάται στο σχέδιο νόμου.

Η ρύθμιση του προτεινόμενου άρθρου 19 του ν. 3213/2003 ως προς το τεχνικό της σκέλος εναρμονίζεται με το προτεινόμενο άρθρο 2Α του ίδιου νόμου, με το οποίο εφαρμόζεται συμπληρωματικά.

Άρθρο 13

Με το άρθρο 13 του ΣχΝ ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Αθήνα 25/9/2018

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

